

Nr 104.

Av herr Asplund m. fl., om befrielse för Bodens stad från viss återbetalningsskyldighet till kronan.

I den nådiga förordningen den 19 november 1920 om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 angående beviljning av fast egendom samt av inkomst § 5 stadgas, att fastighetsbeviljning icke skall erläggas av bland andra staten för densamma tillhöriga, för försvarsändamål avsedda fastigheter, i den mån de för sådant ändamål nyttjas.

Då nämnda stadgande med tillhörande anvisningar icke kunde anses påbjuda skattefrihet, uppfördes på grund av 2 § ovannämnda förordning vid 1922 års allmänna fastighetstaxering såsom skattepliktiga till ett sammanlagt värde av 2 093 800 kronor de statens byggnader inom garnisonen i Bodens stad, som mot vederlag upplåtits till bostäder.

De vägledande principerna vid nämnda taxering voro i huvudsak följande.

Enligt de bestämmelser, som med ovensagda förordning genomfördes angående skatteplikt för fastigheter, är förefintligheten av dylik skatteplikt genomgående regel. Endast för vissa fall finnas uttryckliga undantagsstadganden. Skattefrihet får uppenbarligen ej medgivas i andra fall, än där sådan följer på grund av ett tydligt stadgande. Undantagsbestämmelserna måste med andra ord tolkas restriktivt. Denna redan i sakens natur ligande regel kom till uttryck i departementschefens motivering till Kungl. Maj:t i denna punkt av riksdagen godkända förslag i ämnet, där det heter, att »i de fall, där uttryckligt undantag ej anses böra ur ovan angivna synpunkter göras, bör skatteplikt vara för handen».

Den för riksdagsbeslutet grundläggande motiveringen torde hava varit den, att kommunerna i fastigheterna skola hava en säker, av konjunkturen oberoende skatteälla, samt att de ej böra på grund av undantagsbestämmelser utan mycket påtagliga skäl berövas dessa beskattningsföremål. Det är uppenbart att stadens beskattningsunderlag skulle lida en synnerligen stor inskränkning, redan på grund av den skattefrihet för kaserner, kanslier m. fl. byggnader, vartill staten ostridigt är berättigad. Att utvidga denna skattefrihet utöver det område, där klara skäl för skattefrihet föreligga, syntes sålunda icke överensstämma med lagstiftarens avsikt.

Att ordalydelsen i 5 § beviljningsförordningen ej innebär ett uttryckligt stadgande om skattefrihet för de statens byggnader, som mot fastställd hyresersättning upplåtits till bostäder, ansågs av taxeringsmyndigheten tydligt.

Enligt 5 § i bevillningsförordningen åtnjuter staten frihet från fastighetsbevilning för densamma tillhöriga, för försvarsändamål avsedda fastigheter allenast i den mån de för sådant ändamål nyttjas. Det är alltså möjligt, att en byggnad i krigstid behöves för ett påtagligt försvarsändamål och alltså måste anses *avsedd* för dylikt ändamål, utan att den dock för närvarande *nyttjas* för sådant ändamål. En sådan byggnad innefattas ej i skattefriheten. Att det förhållandet, att uthyrning av bostad åt en person, även om denne är militär, skulle vara försvarsändamål ansågs uteslutet.

På grund av anförda skäl verkställdes taxeringen, vilken emellertid blev föremål för besvär, med resultat att länets prövningsnämnd fastställde taxeringen, under det att kammarrätten ogillade densamma. I den 15 sistlidne november på av staden anförda underdåniga besvär över kammarrättens utslag avseende åren 1922 och 1923 meddelat beslut har Kungl. Maj:t icke funnit skäl göra ändring i överklagade utslaget.

Detta innebär för staden Boden dels minskning i antalet bevillningskronor dels återbäring av uppburna skatter:

	Årliga minskningen i antalet bevillningskronor	Återbetalning kr.	Ökning i utdebiteringen pr bevillningskrona vid antagande att antalet och utdebiterat belopp förblir oförändrat. Öre.
Minskning från och med 1927	1 123: 38	—	22,6
Återbetalning för år 1922	—	8 851: 73	—
ränta » » » 1/1 1928	—	1 974: 42	19,88
Återbetalning för år 1923	—	10 295: 69	—
ränta » » » 1/1 1928	—	1 781: 72	22,18
S:a att genast återbet., resp. ökning i utdeb.	—	22 903: 56	42,06
Återbet. för åren 1924—27, jämte beräkn. ränta därå	—	50 219: —	92,26

Förutom det till synes rättvisa uti en beskattning av de ifrågavarande fastigheter, som dock nyttjas så att de torde väl förränta sig, är det synnerligast på grund av de ekonomiska svårigheter, varmed Boden har att dragas, en nödvändighet, att staden beviljas befrielse från återbetalning av de kommunalskatter staten på grund av taxeringen erlagt.

Beträffande avkastningen av ifrågavarande fastigheter hänvisas till såsom bilaga 2 bifogad uppgift av taxeringsnämndens ordförande O. A. Nilsson, utvisande, att årliga hyresavkastningen i procent av taxeringsvärdet för stenhusen uppgår till 7,26 à 8,41 % och för de från enskilda inköpta trähusen till 9,24 à 13,2 %, fullt motsvarande avkastningen av enskilda tillhöriga, till uthyrning använda byggnader i Boden.

Befrielsen synes oss vara så mycket mer berättigad som Kungl. Maj:t

uti sin proposition till riksdagen den 22 februari 1927, nr 102, med förslag till kommunalskattelag m. m. i anvisningarna, sidan 39, till 5 § använt sådan tolkning av nämnda paragraf, som i allt sammanfaller med den tolkning som Bodens stad följt. I nämnda förslag, sidan 39, heter det bland annat: »Kasernbyggnader anses vara avsedda till försvarsändamål även i den mån i dem äro inrymda bostadslägenheter för andra än manskap. Däremot anses ej byggnader, som i huvudsak nyttjas till tjänstebostäder och uthyrningsbostäder, vara avseeda för försvarsändamål». Någon annan skatteplikt har av staden Boden aldrig ifrågasatts.

Att Boden organiserades som stad blev nödvändigt sedan garnisonen förlagts dit, ty endast med den samhällsformen kunde de trängande kraven på ordnade förhållanden i olika hänseenden tillgodoses. Staden har också varit tvungen att åtaga sig stora ekonomiska förpliktelser för bland annat ordnandet av de hygieniska förhållandena, skolor, gator och vägar m. m. Staden har dock icke helt skjutit kostnaderna för dessa ändamål på framtiden utan har städse haft jämförelsevis hög utdebitering, vilket framgår av bilaga 1.

Trots sådan utdebitering och trots den sparsamma hushållning, som alltid iakttagits, har staden icke ännu hunnit konsolidera sig.

Skattetrycket vilar tungt och ökas ytterligare genom den ålagda återbetalningsskyldigheten samt den minskning i antalet bevillningskronor, som blir en följd av utslaget.

På grund av vad vi sålunda anfört hemställa vi,

att riksdagen för sin del ville medgiva, att Bodens stad befrias från återbetalning till Kronan av de för statens vissa fastigheter i Boden erlagda, genom Kungl. Maj:ts utslag till återbetalning förfallna skatter för åren 1922 och 1923, utgörande tillsammans kr. 19 147: 42 jämte ränta.

Stockholm den 20 januari 1928.

C. I. Asplund.

O. Bergqvist.

D. Hansén.

Tablå

utvisande utdebiteringen m. m. i Bodens stad fr. o. m. år 1922.

Å r	Antal bevillningskronor	Utdebitering per bevillningskrona för				Underställda lån Kronor	Lands- tings- skatt Kronor
		Kyrkan Kronor	Skolan Kronor	Borgerl. kommun Kronor	Summa Kronor		
1922	75 218: 78	0: 45	1: 87	6: 18	8: 50	1 751 664: 45	2: 16
1923	63 099: 38	0: 45	2: 40	6: 85	9: 70	2 677 005: 16	2: 80
1924	61 661: 53	0: 60	2: 41	7: 04	10: 05	2 627 961: 65	3: 16
1925	57 831: 50	0: 60	3: 02	7: 38	11: —	2 750 935: 58	3: 16
1926	57 863: —	0: 60	2: 78	7: 62	11: —	2 679 510: 26	3: 16
1927	55 561: 60	0: 70	3: 62	6: 68	11: —	2 604 522: 08	3: 16

Uppgift

å avkastningen enligt nu gällande av Kungl. Arméförvaltningens fortifikationsdepartement fastställda hyrespriser (normalersättningar) för några av de statens *bostadsbyggnader*, som äro uppförda eller exproprierade för Bodens garnison.

	Taxerings- värde, fastställt år 1922 Kronor	Hyresav- kastning (årlig) Kronor	% av taxe- rings- värdet	Byggnads- kostnad Kronor	Anm.
<i>Stenhus.</i>					
Officersbostad A vid I. 19 ...	120 000	9 084	7,57	138 610	Central- värmehus. Värme in- går ej i hyran.
D:o B » » ...	120 000	8 712	7,26	135 958	
D:o C » » ...	130 000	10 944	8,41	145 000	
D:o D » » ...	90 000	7 140	7,93	109 875	
<i>Trähus (exproprierade).</i>					
Läg. Tallbacken	5 000	462	9,24	—	
» Lärknäbbet	7 000	660	9,43	—	
» Alphyddan	7 000	660	9,43	—	
» f. d. Hellgrens	7 000	924	13,2	—	

För de i Boden belägna, enskilda skattskyldiga tillhöriga hyggnader för uthyrning utgör hyresavkastningen 9—13 % av taxeringsvärdet. *Endast trähus* finnas.

Boden den 12 januari 1927.

O. A. Nilsson.

Taxeringsnämndens ordf.

Bilaga 3.

Kungl. Maj:ts utslag på de besvär, drätselkammaren i Bodens stad i underdånighet anfört över kammarrättens utslag den 24. november 1925 i fråga om taxering år 1922 av staten tillhöriga fastigheterna Officersbostad A med flera i Boden; i anledning av vilka besvär ej mindre vederbörande taxeringsnämndsordförande och kronoombud avgivit infordrade underdåniga förklaringar, än även arméförvaltningens fortifikationsdepartement inkommit med underdånigt utlåtande, givet i Regeringsrätten den 15. november 1927.

1922 års fastighetstaxeringsnämnd för staden Boden upptog i taxeringslängden över fast egendom, för vilken bevillning erlägges, staten tillhöriga för nedannämnda förvaltningar upplåtna fastigheter med taxeringsvärden såsom annan fastighet än jordbruksfastighet till följande belopp, nämligen för Norrbottens regemente upplåtna Officersbostad A 120 000 kronor, Officersbostad B 120 000 kronor, Officersbostad C 130 000 kronor, Officersbostad D 90 000 kronor, Officersbostad E 90 000 kronor, f. d. Hellgrens lägenhet 7 000 kronor, lägenheten Alphyddan 7 000 kronor, lägenheten Tallbacken 5 000 kronor och lägenheten Lärknäbbet 7 000 kronor eller sammanlagt 576 000 kronor; för Norrlands artilleriregemente upplåtna två officersbyggnader vardera 120 000 kronor eller sammanlagt 240 000 kronor; för Bodens ingenjörkår upplåtna Gamla officersbyggnaden 120 000 kronor, Nya officersbyggnaden 10 000 kronor, 2 mindre officersbyggnader, tillhoppa 100 000 kronor, Underofficersbyggnaden 50 000 kronor och lägenheten Tjärnbacken 15 000 kronor eller sammanlagt 585 000 kronor; för arméns intendenturförråd i Boden upplåtna 2 bostadshus tillhoppa 120 000 kronor, bostäder i chefsbyggnaden 50 000 kronor eller sammanlagt 170 000 kronor; för kommandantskapet i Boden upplåtna doktorsbostaden 20 000 kronor; f. d. Alfr. Nilssons lägenhet 5 000 kronor, f. d. Borséns lägenhet 6 000 kronor, f. d. Hedmans lägenhet 15 000 kronor, f. d. Norbergs lägenhet 6 000 kronor, f. d. Rutkvists lägenhet 10 000 kronor, f. d. Näsholms lägenhet 4 000 kronor, f. d. V. Erikssons lägenhet 6 000 kronor, bostadshus vid gasverket 20 000 kronor, bostäder vid f. d. Sundströmska gården 35 000 kronor, bostäder vid fortifikationsbyggnaden 80 000 kronor och bostäder vid kommandantsbyggnaden 60 000 kronor eller sammanlagt 269 000 kronor, samt för Bodens artilleriregemente upplåtna 3 officersbyggnader tillhoppa 320 000 kronor, en underofficersbyggnad 100 000 kronor och en lägenhet Ärbarstorp 2 000 kronor eller sammanlagt 422 000 kronor.

Hos Norrbottens läns prövningsnämnd för fastighetstaxering yrkade vederbörande befälhavare å tjänstens vägnar, att ifrågavarande fastigheter måtte överföras till taxeringslängden över sådan staten med flere tillhörig fast egendom, för vilken bevillning icke erlägges.

Då ifrågavarande byggnader innehölle bostäder, som uthyrdes till militära befattningshavare, och anledning till bevillningsfrihet för desamma således icke förefunnes, ogillade prövningsnämnden genom beslut vid sammanträde den 26. — den 28. juni 1922 berörda yrkande och fastställde taxeringarna.

Häröver anförde ombudsmannen hos arméförvaltningen Car. Keiding enligt bemyndigande besvär hos kammarrätten under fullföljd av de hos prövningsnämnden framställda yrkandena.

Enligt överklagade utslaget, så vitt nu är i fråga, fann kammarrätten med avseende å bestämmelserna i 5 § b) bevillningsförordningen skäligen att med ändring av prövningsnämndens beslut förklara ifrågavarande fastig-

het hava bort med ovan angivna taxeringsvärden upptagas i 1922 års vederbörande taxeringslängd över sådan fast egendom, för vilken bevillning icke erlades.

I de underdåniga besvären yrkar klaganden, att prövningsnämndens beslut måtte fastställas.

Kungl. Maj:t har i nåder låtit sig föredragas ovanberörda underdåniga besvär och finner ej skäl att göra annan ändring i kammarrättens utslag, i vad det överklagats, än att, då f. d. Hedmans lägenhet, vilken enligt vad upplyst blivit användes till rullföringsexpedition och bostad för rullföringsområdesbefälhavare, icke kan anses vara avsedd för försvarsändamål i den bemärkelse, som i 5 § b) bevillningsförordningen åsyftas, beskattningsnämndernas beslut i fråga om denna lägenhet fastställas. Det vederbörande till underdånig efter rättelse länder.

Under Kungl. Maj:ts sekret:

/ Emil Sundberg.